

EcoMini
**AFVAL EN
DUURZAME
MATERIALEN**

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U doet aan afvalpreventie en gebruikt duurzame materialen.
2	U stelt een verantwoordelijke aan die de acties rond afvalpreventie coördineert.
3	U sorteert correct.
4	U sensibiliseert en communiceert rond dit thema.
5	U beperkt het gebruik van wegwerpverpakkingen: • brooddozen worden algemeen gebruikt (opgenomen in schoolreglement). • wegwerpbekers en wegwerpbestek worden niet gebruikt, ook niet bij schoolfeesten.
6	U voert in twee jaar tijd minstens twee afvalacties, waarvan minstens één uit de lijst die de stad voorstelt.

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.
2	U krijgt een registreerinstrument waarmee u de afvalstromen eenvoudig in kaart brengt. U kan het gebruiken voor uw afvalbeheersplan en in uw communicatie en sensibilisatie.
3	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw afvalwerking.
4	U krijgt sensibiliseringsmateriaal en kunt educatief materiaal ontlennen.
5	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis

EcoMaxi
**AFVAL EN
DUURZAME
MATERIALEN**

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U stelt een ecoteam samen dat o.a. werkt rond afvalpreventie.	
2	U streeft naar een vermindering van de afvalhoeveelheid. Als u al langer met afvalpreventie bezig bent, dan streeft u tenminste naar een stabilisatie.	
3	U sorteert correct.	
4	U communiceert en sensibiliseert over het thema en betreft onderwijspersoneel, leerlingen en ouders actief.	
5	U verbiedt wegwerpverpakkingen in de school (leerlingen én personeel): • Brooddozen zijn verplicht, aluminiumfolie wordt niet gebruikt. • Er worden geen wegwerpbekers of wegwerpbestek gebruikt, ook niet bij schoolfeesten. • Leerlingen nemen geen wegwerpverpakkingen mee van thuis. • Er worden geen nieuwe drank- en snoepautomaten met wegwerpverpakkingen aangekocht.	
6	U voert in twee jaar tijd vier afvalacties, waarvan minstens één rond afvalpreventie en -hergebruik en één rond duurzame materialen.	
7	U neemt deel aan trefdagen rond dit thema.	
8	U bent of wordt een MOS-school.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U krijgt een registreerinstrument waarmee u de afvalstromen eenvoudig in kaart brengt. U kan het gebruiken voor uw afvalbeheersplan en in uw communicatie en sensibilisatie.	
3	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw afvalwerking.	
4	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
5	U krijgt sensibiliseringsmateriaal en kunt educatief materiaal ontlennen.	
6	U kunt zich kandidaat stellen voor de wedstrijdsubsidie van max. 7 500 euro.	
7	U komt in aanmerking voor extra aanbiedingen.	

Voorbeelden van acties

AFVAL EN DUURZAME MATERIALEN

Afvalacties

1	U werkt samen met leerlingen een sensibilisatieactie uit.
2	U organiseert upcycle workshops.
3	U maakt het delen van goederen 'hip' (swishing, hi-tech ruilbeurs, ...).
4	U organiseert een repair-café om het herstellen van goederen te stimuleren.
5	U hebt niet langer drank- of snoepautomaten met wegwerpverpakkingen. Of u vervangt de automaten door een schoolwinkel (met glazen flessen), flessen- of terugnameautomaten, drinkfonteintjes of een tapsysteem.
6	Schoolevenementen zijn afvalarm.
7	U composteert het GFT-afval of houdt dieren die het GFT-afval opeten.
8	U stimuleert hergebruik van schoolmateriaal door een ruil- of tweedehandsbeurs te organiseren, eventueel gecombineerd met een upcycle workshop of u brengt ze naar de Kringwinkel.
9	U doet een uitstap i.v.m. afval
10	U werkt een initiatief uit dat leerlingen aanzet tot correct sorteren. U zorgt ervoor dat afval vermijden nog steeds op de eerste plaats komt.
11	U werkt met de leerlingen rond het begrip 'cradle to cradle' .
12	U doet mee aan gsm-inzamelacties. Informeer bij Recupel welke acties wettelijk zijn.

Voorbeelden van acties

AFVAL EN DUURZAME MATERIALEN

Acties rond duurzame materialen

1	U werkt met de leerlingen rond het sluiten van materiaalkringlopen. U legt hierbij het duurzaamheidsaspect voor materiaal uit: afval = grondstof dat met respect voor 'people, planet, profit' moet worden ontgonnen.
2	Er wordt schoongemaakt met milieuvriendelijke schoonmaakproducten uit navulbare verpakkingen.
3	U maakt steeds gebruik van gerecycleerd papier of papier met FSC-label voor kopies, examens, enz.
4	Er wordt zuinig met papier omgesprongen: eenzijdig beschreven of bedrukt papier wordt opnieuw gebruikt als kladpapier, er wordt dubbelzijdig gekopieerd en geprint en er wordt rationeel omgegaan met het verspreiden van brieven en informatieboekjes.
5	Het lesmateriaal dat u voor de leerlingen aankoopt (knutselmateriaal, schriften, schrijf- en tekenmateriaal, meetmateriaal, zakrekenmachine), bestaat enkel uit duurzaam schoolmateriaal.
6	U stimuleert leerlingen en ouders om duurzame schoolmaterialen te kopen (cursuspapier, kaftpapier, persoonlijk schrijfmateriaal, wiskundige rekenmachines, ringmappen, weren van correctievloeistof ...).
7	U maakt gebruik van milieusparende printerinktpatronen.
8	U gebruikt duurzaam hout: waar mogelijk lokale houtsoorten met FSC-label, als dat niet gaat tropisch hout met FSC-label. De school geeft de voorkeur aan hout dat niet chemisch behandeld moet worden.
9	Er wordt gebouwd of gerenoveerd met duurzame materialen.
10	U gebruikt geen synthetische verven, enkel natuurlverven.

EcoMini
KLIMAAT
ENERGIE

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U zet zich in voor een energiezuinig verbruik en stelt een verantwoordelijke aan die daarop toeziet.
2	De verantwoordelijke houdt een energieboekhouding bij en volgt ze op.
3	U dringt het energieverbruik terug met 5 % bij een eerste deelname. De volgende jaren stabiliseert u het of doet u het dalen.
4	U sensibiliseert en communiceert rond zuinig energiegebruik en de resultaten die u behaalt.
5	U voert in twee jaar tijd minstens twee energieacties, waarvan minstens één uit de lijst door de stad voorgesteld.

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw energiewerking.
3	U krijgt sensibilisatiemateriaal en kunt educatief materiaal ontlennen.
4	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.

EcoMaxi
KLIMAAT
ENERGIE

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U hebt een ecoteam dat o.a. werkt rond energiesparen.	
2	Uw ecoteam houdt een energieboekhouding bij en volgt ze op.	
3	U dringt het energieverbruik terug met 8 % in het eerste jaar. De volgende jaren stabiliseert u het of doet u het dalen.	
4	U betreft leerlingen bij het opvolgen van het energieverbruik.	
5	U sensibiliseert en communiceert rond zuinig energiegebruik en de resultaten die u behaalt.	
6	U werkt op een energiezuinige manier aan een goed binnenklimaat in de klas.	
7	U voert in twee jaar tijd minstens vier energieacties, waarvan minstens twee uit de lijst door de stad voorgesteld.	
8	U neemt deel aan trefdagen rond dit thema.	
9	U bent of wordt een MOS-school.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw energiewerking.	
3	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
4	U krijgt sensibilisatiemateriaal en kunt educatief materiaal ontlenuen.	
6	U kunt zich kandidaat stellen voor de wedstrijdsubsidie van max. 7 500 euro.	
7	U komt in aanmerking voor extra aanbiedingen.	

Voorbeelden van acties

ENERGIE EN KLIMAAT

Ingrepen

1

Bouwfysica

- Uitvoeren van energiezuinige bouw- of verbouwingswerken.
- Installeren van deuroppompen.

2

Verwarming en sanitair warm water

- Plaatsen van radiatorfolie achter radiatoren voor niet-geïsoleerde buitenmuren.
- Isoleren van de verwarming- en warmwaterleidingen.
- Correct afstellen en regelmatig onderhouden van de verwarmingsinstallatie, boilers, brander, schoorsteen en radiatoren.
- Plaatsen van thermostatische kranen.
- Correct afstellen van de (klokken van de) thermostaten. De thermostaat staat op max. 20° C in lokalen (15° C 's nachts en weekends, 8° C tijdens vakanties), rond 15° C in de gangen en toiletten.

3

Elektriciteit

- Ondernemen van een actie m.b.t. de drankautomaten, die erg veel energie verbruiken (bv. uitschakelen verlichting, volledig uitschakelen buiten schoolperiode door gebruik van een timer, vervangen door waterfonteintje of tapsysteem, geen nieuwe aankopen, wijzigingen in contract ...).
- Bij nieuwe aankopen wordt resoluut gekozen voor energiezuinige toestellen (minstens klasse A+).
- Regelmatig afstoffen van lampen en verlichtingsarmaturen.
- De verlichting heeft de juiste verlichtingssterkte: in gangen is die bijvoorbeeld lager dan in leslokalen.
- Algemeen gebruik van stekkerdozen met aan/uit-knop.
- Gebruik van lichte kleuren voor het interieur.
- Installatie van aanwezigheidsdetectoren.

4

Algemene ingrepen

- (Laten) uitvoeren van een energieaudit.
- Gebruik van groene stroom door ze aan te kopen of zelf te produceren.
- Het uitgespaarde geld terug in energiezuinige maatregelen investeren.

Voorbeelden van acties

ENERGIE EN KLIMAAT

Bewustmaking en gedragsverandering

1	U gebruikt educatieve pakketten van het EcoHuis of MOS om te werken rond energiebesparing en het klimaat.
2	Leerlingen en personeel springen zuinig om met energie door bijvoorbeeld: • Lichten te doven bij het verlaten van het lokaal of als er voldoende natuurlijk licht is• 's avonds de gordijnen of de rolluiken te sluiten• Deuren gesloten te houden tijdens het stookseizoen• Onnodig gebruik van elektrische en elektronische toestellen te vermijden• Zuinig om te gaan met water• Energiezuinig te ventileren• Thermostaten en kranen correct te bedienen
3	U laat de leerlingen een energiescan uitvoeren.
4	U stelt onder de leerlingen verantwoordelijken aan om toe te zien op zuinig energiegebruik.
5	De leerlingen doen mee aan actiemomenten rond energie en klimaat.
6	Leerlingen werken een sensibilisatiecampagne uit rond verbruik op school en/of thuis.
7	Leerlingen, ouders en personeel zetten zich in voor energiezuinig vervoer naar school.
8	U werkt samen met (leerlingen van) scholen met richtingen elektriciteit, verwarming of sanitair warm water om het energieverbruik naar beneden te halen.
9	U verbreedt het draagvlak door ook alle personeelsleden, ouders en buurtbewoners te betrekken en te sensibiliseren.
10	U houdt een Slim Sparen Sessie voor ouders en/of personeelsleden.

EcoMini
KLIMAAT
MOBILITEIT

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U zet zich in voor duurzame mobiliteit en stelt een verantwoordelijke aan die daarop toeziet.
2	U houdt bij hoe de leerlingen naar school komen.
3	U past het STOP-principe toe: u zorgt ervoor dat minder leerlingen met brommer of auto naar school gaan of worden gebracht.
4	U werkt rond verkeer en veiligheid in de lessen en aan de schoolpoort.
5	U sensibiliseert en communiceert rond duurzame mobiliteit en de acties die u daarrond onderneemt.
6	U voert in twee jaar tijd minstens twee acties rond duurzame mobiliteit (zie voorbeeldenlijst).

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.
2	U kan een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw milieuwerking.
3	U kan elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het Eco-Huis.

EcoMaxi
KLIMAAT
MOBILITEIT

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U hebt een ecoteam dat o.a. werkt rond duurzame mobiliteit	
2	Uw ecoteam houdt bij hoe de leerlingen naar school komen.	
3	U betreft leerlingen en/of ouders bij het uitwerken van een mobiliteitsplan.	
4	U past het STOP-principe toe: u zorgt ervoor dat minder leerlingen én leerkrachten met brommer of auto naar school gaan of worden gebracht.	
5	U werkt rond verkeer en veiligheid in de lessen en aan de schoolpoort.	
6	U sensibiliseert en communiceert rond duurzame mobiliteit en de acties die u daarrond onderneemt.	
7	U voert in twee jaar tijd minstens vier acties rond duurzame mobiliteit (zie voorbeeldenlijst).	
8	U neemt deel aan trefdagen rond dit thema.	
9	U bent of wordt een MOS-school.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw milieuwerving.	
3	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
4	U maakt kans op een projectsubsidie tussen 1500 en 7500 euro	

Voorbeelden van acties

MOBILITEIT EN KLIMAAT

Duurzame mobiliteit op school

1	U organiseert fiets(vaardigheids)lessen voor leerlingen.
2	De leerkracht volgt fietsvaardigheidstraining of een vorming rond verkeersveiligheid.
3	U doet een actie rond zichtbaarheid in het verkeer.
4	U doet een actie rond verkeersveiligheid.
5	U organiseert een praktijkles dode hoek.
6	U werkt veilige schoolroutes uit.
7	De school werkt met een fietspool zodat leerlingen samen veilig naar school kunnen fietsen.
8	De school beschikt over gemachtigd opzichters.
9	U zorgt voor goede fietsenstallingen.
10	U zorgt voor een vlotte doorstroom van voetgangers en fietsers aan de schoolpoort.

Voorbeelden van acties

MOBILITEIT EN KLIMAAT

Duurzame mobiliteit op school

11	De leerlingen doen mee aan het Grote Voetgangersexamen van VSV (4de lager).
12	De leerlingen doen mee aan het Grote Fietsexamen van VSV (6de lager).
13	U doet mee aan woensdag Samdag (basisonderwijs).
14	U kiest voor duurzame uitstappen te voet of met de fiets. U heeft fietsen ter beschikking om uitstappen mee te doen.
15	U kiest voor duurzame uitstappen met het openbaar vervoer. U gebruikt de MOS-pasjes om met de bus of tram naar milieu-educatieve uitstappen te gaan.
16	U onderzoekt of de schoolstraat voor uw school een duurzame oplossing is
17	U doet fietscontroles op school (bv. met fietscontrolekaart VSV).
18	U geeft lessen rond fietsonderhoud.
19	U biedt fietsherstellingen aan op school of via een Repair Café.
20	U organiseert lessen rond ecodriving (secundair).

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U schenkt meer aandacht aan fauna en flora en brengt zo meer natuur en avontuur in de schoolomgeving. U voert minstens twee acties rond dieren of groen.
2	U brengt in de lessen het belang van natuur en biodiversiteit aan bod.
3	U let er op dat de acties niet eenmalig zijn, maar duurzaam worden voortgezet.
4	U gebruikt inheemse of insectenvriendelijke, niet invasieve plantensoorten.
5	U kiest voor onderhoudsvriendelijk groen, dat u bijvoorbeeld samen met ouders en leerlingen kunt onderhouden.
6	U gebruikt geen pesticiden, kunstmeststoffen of chemische middelen bij het onderhoud.

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw natuurwerking.
3	U krijgt sensibiliseringsmateriaal en kunt educatief materiaal ontlenen.
4	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.

EcoMaxi
**NATUUR
OP SCHOOL**

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U hebt een ecoteam dat o.a. werkt rond natuur op school en de groenwerking evalueert. Dit ecoteam werkt aan een draagvlak zowel bij directie, het leerkrachtenteam en leerlingen.	
2	U brengt in de lessen het belang van natuur en biodiversiteit aan bod. Indien mogelijk gebruikt u de vergroende omgeving voor actieve natuureducatie.	
3	Bij echte verbouwingen maakt u een duurzaam en beheersarm ontwerp voor de avontuurlijke en natuurlijke omgeving. U houdt daarbij rekening met standplaatsen en bloeitijden van verschillende aanplantingen.	
4	U gebruikt inheemse of insectenvriendelijke, niet invasieve plantensoorten.	
5	U schenkt meer aandacht aan fauna en flora en brengt zo meer natuur en avontuur in de schoolomgeving. U voert minstens drie acties rond dieren of groen. U kunt zich daarmee duidelijk profileren als een groene(re) school.	
6	U voert minstens één bijkomende actie.	
7	U betreft en sensibiliseert de leerlingen, de ouders, personeel en liefst ook de omgeving. U zorgt voor een gedragen visie.	
8	U let er op dat de acties niet eenmalig zijn, maar duurzaam worden voortgezet.	
9	U kiest voor onderhoudsvriendelijk groen, dat u bijvoorbeeld samen met ouders en leerlingen kunt onderhouden.	
10	U gebruikt geen pesticiden, kunstmeststoffen of chemische middelen bij het onderhoud.	
11	U neemt deel aan trefdagen rond het thema.	
12	U bent of wordt een MOS-school en krijgt daarvoor de nodige begeleiding.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw natuurwerking.	
3	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
4	U krijgt sensibiliseringsmateriaal en kunt educatief materiaal ontlennen.	
5	U kunt zich kandidaat stellen voor de wedstrijdsubsidie van max. 7 500 euro.	
6	U komt in aanmerking voor extra aanbiedingen.	

Voorbeelden van acties

NATUUR OP SCHOOL

Acties

Dieren

Uw school is diervriendelijk, door bijvoorbeeld:

- in te zetten op dierenwelzijn en leerlingen hiervan bewust te maken
- stil te staan bij vleesproductie en de negatieve gevolgen hiervan op dierenwelzijn en op het milieu
- (geschikte) dieren te houden die het GFT-afval eten. Ook in de vakantieperiodes wordt goed voor de dieren gezorgd!
- nestkastjes en voederplaatsen te voorzien
- raamstickers met prooivogelsilhouetten te plaatsen ter voorkoming van raamslachtoffers
- een kinderboerderij te bezoeken
- met leerlingen bijenhuisjes te bouwen en bijenvriendelijke planten te zaaien of planten
- insectenvriendelijke beplanting te gebruiken
- leerlingen het verschil te leren tussen solitaire bij, honingbij en wesp. Ze kennen het belang van de bij voor onze planeet.

Groen

Uw school vergroent de schoolomgeving door bijvoorbeeld:

- gevelbeplanting te plaatsen
- ecologische afsluiting te zetten (bv. gesnoeide lage hagen, hekken met gevelbeplanting ...)
- een boom of bomen te planten
- struiken, bloemen en planten te zetten
- wilgentunnels- of hutten te bouwen
- gebruik te maken van natuurlijke speelmaterialen, zoals boomstammen, twijgen en takken om een kamp te maken, boomstompen om op te springen ...
- te werken met niveauverschillen die het terrein natuurlijk en avontuurlijk maken (heuvels, struiken en bomen, hoog gras en laag gras, hoge planten ...)
- een moestuin of kruidentuin aan te leggen
- planten in de klas te houden (bv. luchtzuiverende planten)
- een openluchtklas te maken
- een schoolvijver aan te leggen
- een groendak of daktuin aan te leggen

Voorbeelden van acties

NATUUR OP SCHOOL

Acties

3

Uw school heeft geen ruimte?

Een kleine school die de schoolomgeving zelf niet (verregaand) kan vergroenen, kan een (deel van) een park, bos, natuurgebied of buurtmoestuin adopteren en af en toe deelnemen aan het beheer ervan. Ze kan ook afspraken maken met een naburige school die wel een natuurspeelplaats heeft.

Een kleine school kan ook verschillende kleinere maatregelen nemen, zoals het plaatsen van gevelbeplanting en tegeltuintjes.

Bijkomende acties

1

U composteert.

2

U bezoekt een natuurschakel, zoals een park, bos, natuurgebied, boerderij, dierenopvangcentrum...

3

Ouders of leerkrachten volgen een opleiding in natuureducatie.

4

U springt in de tuin op een duurzame manier om met watergebruik (bv. irrigeren met regenwater, geen waterverspilling ...).

5

U gebruikt enkel duurzame materialen (bv. potten van aardewerk, materialen met duurzaam en onbehandeld hout, hergebruik ...).

6

U stelt de groene speelplaats (soms) open voor de buurt, een andere school of een jeugdbeweging.

7

U biedt hulp aan een andere school die wil vergroenen.

8

U zet acties op touw voor het behoud van het leven in de oceanen.

9

U onderneemt acties met de leerlingen om de teloorgang van de biodiversiteit in de wereld tegen te gaan.

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U organiseert elke week minstens één duurzame en gezonde dag: de tussendoortjes zijn die dag duurzaam en gezond. U garandeert dat alle leerlingen (kunnen) deelnemen aan die dagen.
2	U streeft ernaar minstens 3/5 duurzaam fruit en groenten aan te bieden. U geeft steeds de voorkeur aan streek- en seizoensgebonden fruit en groente en/of bioteelt. Als dat niet kan, kiest u voor fairtradeproducten.
3	U sensibiliseert rond het belang van duurzame en gezonde voeding.
4	U stimuleert het drinken van kraantjeswater op school.
5	U serveert voeding en drank in zo weinig mogelijk overbodige en milieuvervuilende verpakking.
6	U voert in twee jaar tijd minstens twee extra acties rond duurzame voeding op school.

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw werking rond duurzame voeding.
3	U krijgt sensibilisatiemateriaal en kunt educatief materiaal ontlennen.
4	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.

EcoMaxi
**DUURZAME
VOEDING**

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U beschikt over een ecoteam dat o.a. werkt rond duurzame en gezonde voeding.	
2	U neemt uw werking rond duurzame en gezonde voeding op in uw gezondheidsbeleid.	
3	U organiseert elke week minstens twee duurzame en gezonde dagen: de tussendoortjes zijn die dagen duurzaam en gezond. U garandeert dat alle leerlingen (kunnen) deelnemen aan die dagen.	
4	U streeft ernaar minstens 4/5 duurzaam fruit en groenten aan te bieden. U geeft steeds de voorkeur aan streek- en seizoensgebonden fruit en groente en/of bioteelt. Als dat niet kan, kiest u voor fairtradeproducten.	
5	U sensibiliseert rond het belang van duurzame en gezonde voeding en zorgt voor een draagvlak op school.	
6	U stimuleert het drinken van kraantjeswater op school.	
7	U serveert voeding en drank in zo weinig mogelijk overbodige en milieuvriendelijke verpakking.	
8	U voert in twee jaar tijd minstens drie extra acties rond duurzame voeding op school.	
9	U neemt deel aan trefdagen rond dit thema.	
10	U bent of wordt een MOS-school.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw werking rond duurzame voeding.	
3	U krijgt sensibilisatiemateriaal en kunt educatief materiaal ontlenuen.	
4	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
5	U kunt zich kandidaat stellen voor de wedstrijdsubsidie van max. 7 500 euro.	
6	U komt in aanmerking voor extra aanbiedingen.	

Voorbeelden van acties

DUURZAME VOEDING

Acties	
1	U schenkt via educatieve acties aandacht aan de relatie tussen voeding en het klimaat en duurzame ontwikkeling en bekijkt met de leerlingen wat ze er zelf aan kunnen doen.
2	U weert frisdrankautomaten.
3	U verbiedt individueel verpakte koekjes of fruit.
4	In de les wordt op een uitdagende manier (bv. via spel of workshop) gewerkt rond duurzame voeding en/of energiezuinig koken.
5	U werkt rond vegetarisme. Leerlingen kennen de grote milieuimpact van vlees en werken een campagne uit.
6	U biedt regelmatig een lekker vegetarisch menu aan: ofwel elke dag een keuzemenu vegetarisch, ofwel minstens één keer in de week enkel vegetarisch op het menu.
7	Er wordt een les biokoken of een les 'koken met fairtradeproducten' gehouden.
8	Op school wordt eerlijke voeding of biovoeding aangeboden (bv. via winkel op school).
9	U organiseert een gezonde maaltijd met duurzame producten (bio, lokaal en/of fair trade).
10	U doet mee aan een actiemoment rond duurzame voeding: bijvoorbeeld de week van de fair trade (eerste week oktober), de wereldvoedseldag (16 oktober), de dag van de fair trade (mei) ...
11	Leerlingen onderzoeken de voordelen van lokale voeding.
12	U werkt rond voedseloverschotten.
13	U organiseert een kookmoment met voedseloverschotten uit een naburige supermarkt.
14	U onderneemt een actie rond 'lelijke groenten en fruit'.

Voorbeelden van acties

DUURZAME VOEDING

Acties	
15	U organiseert een activiteit rond eetbare wilde planten of vruchten.
16	In het schoolrestaurant wordt energiezuinig gekookt.
17	U hebt een eigen moes-, fruit- of kruidentuintje. Of werkt mee in een samentuin in de buurt.
18	U beschikt over voldoende drinkwaterfonteinjes voor alle leerlingen.
19	U communiceert naar de buitenwereld (ouders, buurt, andere scholen, publiek ...) dat u duurzame en gezonde voeding belangrijk vindt.
20	In de schoolkeuken wordt gebruik gemaakt van sociale tewerkstelling.
21	U bezoekt een voedselschakel, zoals een bioboerderij, een wereldwinkel of andere distributeur van eerlijke producten, tentoonstelling of workshop in het EcoHuis...
22	Tijdens het oudercontact of ander contactmoment worden duurzame hapjes aangeboden.
23	U koopt lokale producten aan via een buurderij.

EcoMini
WATER

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U stelt een verantwoordelijke aan die de acties rond water coördineert.
2	U houdt de watermeterstand maandelijks bij, zodat u weet hoeveel water u verbruikt en u dit verbruik kunt vergelijken met andere jaren.
3	U tracht het waterverbruik bij een eerste deelnamejaar met 5 % terug te dringen en de daarop volgende jaren zich aan dit verminderde verbruik te houden.
4	U sensibiliseert en communiceert rond duurzaam en bewust waterverbruik.
5	U stimuleert het drinken van kraantjeswater. Als het water door loden leidingen wordt aangevoerd, promoot u het drinken van water uit herbruikbare verpakking.
6	U voert (in twee jaar tijd) minstens twee wateracties uit.

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur
2	U krijgt een registreerinstrument voor het waterverbruik.
3	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 250 euro voor uw werking rond water.
4	U krijgt sensibilisatiemateriaal en u kunt educatief materiaal ontlennen.
5	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.

EcoMaxi
WATER

De EcoSchool
leren duurzaam leven

Wat uw school doet

1	U hebt een ecoteam dat o.a. werkt rond water.	
2	U houdt de watermeterstand correct bij, zodat u weet hoeveel water u verbruikt en u dit verbruik kunt vergelijken met andere jaren.	
3	U tracht het waterverbruik bij een eerste deelnamejaar met 8 % terug te dringen en de daarop volgende jaren zich aan dit verminderde verbruik te houden.	
4	U drinkt geen water of andere dranken uit wegwerpverpakkingen.	
5	In de klas legt u de link tussen water, milieu en duurzame ontwikkeling.	
6	U betreft en sensibiliseert uw leerlingen en hun ouders op een actieve manier.	
7	Het water dat wordt gedronken, is altijd kraantjeswater. De school stimuleert dit door waterfonteintjes, waterkannen in de refter en bekers of drinkbusen in de klassen. Indien het water door loden leidingen wordt aangevoerd, promoot u het drinken van water uit herbruikbare verpakking.	
8	U voert (in twee jaar tijd) minstens vier wateracties uit.	
9	U neemt deel aan de trefdagen van de stad rond dit thema.	
10	U bent of wordt een MOS-school.	

Wat de stad voor u doet

1	U krijgt advies en ondersteuning van uw ecoadviseur.	
2	U kunt een tweejaarlijkse subsidie aanvragen van 500 euro voor uw werking rond water.	
3	U kunt elk jaar gratis workshops voor klassen boeken via het jaarprogramma van het EcoHuis.	
4	U krijgt sensibilisatiemateriaal en kunt educatiefmateriaal ontlenden.	
5	U kunt zich kandidaat stellen voor de wedstrijdsubsidie van max. 7 500 euro.	
6	U komt in aanmerking voor extra aanbiedingen.	

Voorbeelden van acties

WATER

Water in het gebouw

1	Gebruik zoveel mogelijk regenwater. U kunt regenwater opvangen met een regenwaterput, -tank of -ton. Regenwater kunt u gebruiken voor het bewateren van planten, de spoeling van de wc's of om te poetsen.
2	Zorg voor zoveel mogelijk regenwaterinfiltratie. Te grote verharde oppervlakten zorgen voor wateroverlast en een overbelasting van het rioolstelsel. Regenwaterinfiltratie kan met een groendak of een infiltratievoorziening. Dit laatste kan door meer waterdoorlatende oppervlakten te voorzien op de speelplaats, zoals natuurlijke ondergrond of waterdoorlatende tegels.
3	Spoor lekken op en repareer ze. Zowel lekken in de leidingen als lekkende kranen en spoelbakken verspillen jaarlijks een hoop water en geld. Lekken kunt u opsporen door uw meterstanden goed op te volgen en kranen en leidingen goed te controleren.
4	Verminder het waterverbruik van uw wc's. Dit kan op verschillende manieren: • Installeer spaarknoppen of stoptoetsen. • Verklein het reservoir van de spoelbak door er een voorwerp - zoals met water gevulde flessen - in te plaatsen. • Installeer een spaargewicht dat ervoor zorgt dat de spoeling stopt zodra de spoelknop wordt losgelaten. • Verstel de vlotter (indien mogelijk) naar een kleiner spoelvolume (6 liter).
5	Verminder het waterverbruik van kranen: • Installeer spaarperlators op de kranen. • Plaats een debietbegrenzer aan het uiteinde van de kraan of in de leidingen. • Installeer zelfsluitende of automatische kranen.
6	Hebt u douches, installeer dan spaardouchekoppen. Zo stroomt er minder water door de douche zonder dat u het merkt.
7	Installeer thermostatische kranen, zodat er niet nodeloos water of energie wordt verspild.
8	Gebruik ecologische schoonmaak- en (af)wasmiddelen om de verontreiniging van het kraantjeswater te minimaliseren.
9	Gebruik geen pesticiden of chemische middelen: ze verontreinigen het grondwater.

Voorbeelden van acties

WATER

Sensibilisatie

1	Voer een leuke sensibilisatie-actie uit in de klas of als projectwerking waarbij leerlingen of ouders actief worden betrokken.
2	Leen educatief materiaal bij het EcoHuis. Hiermee kunt u in de klas werken rond water.
3	De leerlingen doen mee aan de wereldwaterdag@school (rond 22 maart).
4	Verminder onnodig watergebruik via een sensibilisatietraject zodat: • Leerlingen altijd de kraan dichtdraaien na het handenwassen. • Leerlingen de stoptoets op de wc's gebruiken (indien aanwezig). • Leerlingen mee de waterstand opmeten en nagaan of er geen lekken of overbodig gebruik is.
5	Sensibiliseer rond het drinken van kraantjeswater en leg de link met milieu en gezondheid. Zo kunt u vooroordelen de wereld uithelpen en leerlingen en leerkrachten stimuleren om thuis en op school meer kraantjeswater te drinken.
6	Breng een bezoek aan een waterschakel, zoals een waterzuiveringsinstallatie, drinkwaterproductiecentra, een plek voor wateronderzoek, een natuureducatief centrum of een tentoonstelling...
7	Leerlingen werken zelf een actie uit rond water.
8	De leerlingen werken rond de waterproblemen in de wereld.
9	Leerlingen van het secundair onderwijs doen de waterwandeling 'Druppel': www.antwerpen.be/waterwandeling .

Drinkwater

1	Installeer drinkwaterfonteinnetjes of een ander drinkwatersysteem. Onderhoud deze drinkwaterfonteinnetjes goed om een langdurig gebruik te garanderen. Informeer uw klusjesman over het onderhoud of ga bij uw drinkwaterleverancier na of u een onderhoudscontract kan afsluiten.
2	Zorg voor bekers of drinkbussen zodat leerlingen steeds kraantjeswater kunnen drinken in de klas en de refter.
!	Let op, drink geen kraantjeswater uit loden leidingen! Voorzie in de plaats drinkbussen en/of (kraantjes)water uit tapsystemen.